

Commentarium Secundum in ‘Sibi Scribere’

Kiioakius AKAI

1 Prooemium

Ridiculum est transferre verba aliqua, non ex Graeco in Japonicum sed ex Teutonico quod jam translatum ex Graeco est, quoniam aliqui professor in sellis philosophiae non potest transferre directe ex Graeco.

publica materies privati juris erit, si
non circa vilem patalumque moraberis orbem,
nec verbo verbum curabis reddere fidus
interpres. [Horatius, *De Arte Poetica*, 131–134]

Transferre autem indirecte ex aliquo verbo producit nugas quae non possunt intelligi significative. Attamen aut nugas aut verba obscura amant homines qui simulant philosophari sed realiter non philosophantur. Hoc igitur mordanter cecinit Lucretius in sequentibus versibus.

omnia enim stolidi magis admirantur amantque
inversis quae sub verbis latitantia cernunt.
[Lucretius, *De Rerum Natura*, I, 641–642]

Hos autem status rerum effecit ignorantia quae non oporteat esse et simulatio philosophari quae realiter non effert actum philosophandi. Per quem causam haec ignorantia et haec simulatio venit in mentem homini?

2 In sellis philosophiae esse

Adamant homines scientias et contemplationes particulales: aut quia auctores et professores se earum esse credunt; aut quia plurimum in illis operae ponere, iisque maxime assuescere confisi sunt. Huiusmodi vero homines, si ad philosophiam et contemplationes universales se contulerint, illas ex prioribus falsis opinionibus detorqueant, et corrumpant; id quod maxime conspicuum ceritur in iis, qui philosophiam ethicae prorsus mancipaverunt, ut eam fere inutilem et contentiosam.

Ecce autem (ait) non philosophi quidem, sed prompti tamen ad disputandum omnes aiunt esse beatos qui vivant ut ipsi velint. Falsum id quidem: velle enim quod non deceat, id ipsum miserrimum. Nec tam miserum est non adipsci quod velis, quam adipsci velle quod non oporteat. Plus enim mali pravitas voluntatis adfert quam virtus cuiquam boni. [Cicero, *Hortensius*, Grilli, 59a; Augustinus, *De Beata Vita*, 2, 10]

Philosophia, quae sic simulata a magistris Ethicorum nunc in usu est, ad errores stabiliendos et figendos valet, potius quam ad inquisitionem veritatis philosophiae; ut magis dammosa sit, quam utilis.

Sed haec ejus(scilicet, philosophiae) vis non idem potest apud omnes: tum valet multum, cum est idream complexa naturam. [Cicero, *Tusculanae Disputationes*, II, 11]

Egemus philosophia, sed egemus ea aliter, quam ea magistri indulgentia corrupti ethicorum in sellis philosophiae egent.

Sequitur tertia, quae per omnes partes sapientiae manat et funditur, quae rem definit, genera dispertit, sequentia adiungit, perfecta concludit, vera et falsa diudicat, disserendi ratio et scientia; ex qua cum summa utilitas existit ad res ponderandas tum maxime ingenua delectatio et digna sapientia. [Cicero, *Tusculanae Disputationes*, V, 72]

‘Disserendi ratio’ videtur logica esse, et ‘scientia’ potest accipi multipliciter, sed, prae ceteris disciplinam linguae Latinae Graecaeque in quantum de philosophiam. Philosophantibus igitur instrumenta mentis videntur esse disciplinae logicae et linguae Latinae Graecaeque, quibus insigniter carent magistri indulgentia corrupti ethicorum in sellis philosophiae. Video enim, magistros ethicorum in sellis philosophiae sollicitos plerumque fuisse, quomodo sua figmenta et placita ex textibus Teutonicis extorquere possent, et Teutonica auctoritate munire, nec aliud minore cum scrupulo majoreque cum temeritate agere, quam textus interpretati, et si tum eos aliquid sollicitos habet, non est quod verentur, ne textui aliquem errorem affingant, et a via rectae interpretationis aberrant, sed ne erroris ab aliis convincantur, atque ita propria eorum sub pedibus jaceat auctoritas, et ab aliis contemnantur.

Adeo ut, si bene calculum ponamus, solae supersint lingua Latina Graecaeque et logica ex scientiis jam inventis, ad quas philosophiae observatio nos reducat. Non multum apud nos auctoritas eorum, qui foris studuerunt sine eruditione linguae Latinae Graecaeque, valet. Et recuperanda est libertas juste philosophandi dicendique quae sentimus; quam asserere omnibus modis cupio, quaeque hic ob nimiam auctoritatem et petulantiam eorum in sellis philosophiae, qui sine peritia linguae Latinae Graecaeque simulant philosophari, utcumque supprimitur.

3 De iis quae sensibus percipiuntur

3.1 Abbreviatio redicularia

Aliqui professor philosophiae educationis abbreviavit expressionem Anglicam ‘Phoenix Teaching Assistant’ in ‘PTA’ per errorem, quamvis expressio Anglica ‘Phoenix Teaching Assistant’ recte abbreviatur in ‘PhTA’, quia iste professor caret disciplina linguae Latinae Graecaeque. ‘Phoenix’ enim constituitur ex ‘Ph(Φ)’, ‘oe(oī)’, ‘n(ν)’, ‘i(i)’, et ‘x(ξ)’, quia ‘Phoenix’ oritur ex verbo Graeco ‘Φοῖνιξ’. ‘Ph’ igitur littera Latina congruens cum uni litterae Graecae ‘Φ’ est.

Si autem publice hac abbreviatione¹ utitur universitas, ludibrio seu irrisui erit.

De hoc errore feci per electrogramma certiore istum professorem, qui non respondit in electrogramma meum et praeteriit me. Hoc autem commonet nos alicujus eventus, in quo se cecidit discipulus aliqui, qui perperam intellectus erat surripuisse a magistra sua. Hic discipulus refertur per radiophoniam² dicere quoquomodo magistram suam non accipere quidquid ille dicat. In quantum de meo casu, iste professor philosophiae educationis non accepit indicium meum quod indixit errorem ejus abbreviationis Anglicae.

¹‘PA’, ‘PTA’, quae est ridicularia.

²Televisionem non habeo, sed radiophoniam tantum.

Ex quo etiam constat, quam facile ii in magnos errores possunt delabi, qui non intente didicerunt linguam Latinam Graecamque.

Opus autem est postulare emendationem illius abbreviationis ab isto professore, quamvis ille non accipiat indicium meum, quoniam postulatio mea recta est secundum scientiam linguae Latinae Graecaeque. Ad casum meum videtur aptum esse hunc locum de Spinoza.

Enitar tamen, remque experiri non desinam, quandoquidem nihil est, cur de hac re prosus sit desperandum. [Spinoza, *Tract.–Theol. Pol.*, cap. 8, ed. Gebh. III, p. 118]

Secundum haec verba de Spinoza, qui non deseruit rem, aut viam inveniam aut faciam. Sed, cum hoc ita sit, non parvum difficultatis videtur subesse, ut ad disciplinae Latinae Graecaeque necessitatis cognitionem pervenire possint. Attamen, aut iste professor philosophiae educationis, aut homines qui in sellis sunt et in ethicis versantur, instrumenta ad investigandam philosophiam non habent.

Nec manus nuda, nec intellectus sibi permissus, multum valet; instrumentis et auxiliis res perficitur; quibus opus est, non minus ad intellectum, quam ad manum. Atque ut instrumenta manus motum aut cient aut regunt; ita et instrumenta mentis intellectui aut suggerunt aut cavent. [F. Bacon, *Novum Organum*, Aphorismi II]

Philosophantibus igitur instrumenta mentis videntur disciplinae logicae et linguae Latinae Graecaeque esse. Magistri ethicorum, qui in sellis philosophiae sunt et alioquin nimis quadam philosophiae timiditate perspicenda arceri se patiuntur, ideam unice philosophiae Teutonicae ita imbibunt, ut turpiter et probrose textus Teutonicos et Japonicos tantum legunt in seminariis suis, quia textus Teutonicos, Anglicos et Japonicos tantum legere possunt.

Alicujus egestas, aut scientiae linguae Latinae Graecaeque, aut artis disserendi seu logicae, coercet objectum studiorum in ea quorum aliquis peritus est, intuens objectum ejus omne esse, quod videtur esse incommodum maximum ex imbecillitate naturae nostrae. Hujus status rerum admonebat Vico in sequentibus verbis.

Nam ita comparatum animadverimus, ut qui in uno doctrinae genere omnem, adjunxerit animum, omnemque vitam collocarit; eam artem, scientiamque ceteris praestare, omnibus, et cuique rei optimam esse existimet; et in quosvis alienissimos usus traducat: nostrae forsitan imbecillitate naturae, qua ex nobis, nostrisque rebus delicias facimus. [Vico, *De Nostri Temporis Studiorum Ratione*, pp. 125–126]

Quod si itaque cupidissimi gloriae fuerunt, ut fuerunt, ideo ethicam, idest studium suum, dixerunt esse philosophiam practicam, quo se ipsos commendarent ut professores philosophiae. Sed,

Vis consili expers mole ruit sua. [Horatius, *Carmina*, III, 4, 65]

Quo factum est, ut philosophia practica, id est, realiter, ethica, non tantum imperfecta, sed etiam mendosior manserit, hoc est, ut fundamenta cognitionis philosophiae practicae non tantum pauciora, ut iis integra superstrui possit, sed etiam vitiosa sunt. Denique cum ipsis non est loquendum de philosophia, nam quod ad logicae et historiae philosophiae usum attinet, necessitas eos coegit, ut supponeret, se esse, et ut suum utile quaerent, et jurejurando multa affirmarent et negarent. Nam, si aliquid ipsis probetur, nesciunt, an probet, aut deficiat argumentatio. Magistratu igitur abeant professores seu magistri ethicorum in sellis philosophiae, qui linguam Latinam Graecamque nesciunt.

His missis, annotabimus si quae de interpretationibus harum propositionum explorata habemus.

3.2 Prolusio inquisitionis circa ‘significabile complexe’

Ad investigandum quid significant hae expressiones: ‘philosophia practica, id est, realiter, ethica, imperfecta’, et ‘Aliqui professor philosophiae educationis fecit perperam abbreviationem’, speculandum est quid, vel res aliquas vel status aliquos, hae expressiones totales significant.

Ad deliquandam significationem harum expressionum, utile videtur esse inspicere ‘complexa’ et ‘in-complexa’ in *Categoriis* Aristotelis.

Τῶν λεγομένων τὰ μὲν κατὰ συμπλοκὴν λέγεται, τὰ δὲ ἄνευ συμπλοκῆς. τὰ μὲν οὖν κατὰ συμπλοκὴν, οἷον ἄνθρωπος τρέχει, ἄνθρωπος νικᾷ. τὰ δὲ ἄνευ συμπλοκῆς, οἷον ἄνθρωπος, βοῦς, τρέχει, νικᾷ. [Aristoteles, *Categoriae*, 1a16–19]

Eorum quae dicuntur alia quidem secundum complexionem dicuntur, alia vero sine complexione, et ea quae secundum complexionem dicuntur sunt, ut homo currit, homo vincit; ea vero quae sine complexione dicuntur sunt, ut homo, bos, currit, vincit. [Boethius, *In Categorias Aristotelis Libri Quatuor*, Patrologia Latina, Vol. 64, 168D]

Habemus autem duae interpretationes hujus distinctionis: ‘secundum complexionem’ et ‘sine complexione’. Secundum Porphyrium, in ejus Expositione³, si aliquis ciceret ‘vivo’ vel ‘pluit’, ille intendit dicere sic, ut ‘ego vivo’ vel ‘Jupiter pluit’. Haec igitur sunt dicta secundum complexionem. Contra hanc interpretationem, secundum Ammonium, in ejus Commentario⁴, verba, ut ‘vivo’ vel ‘pluit’, sunt dicta sine complexione.

Duas autem interpretationes ferunt formae conjugationis verborum quae indicunt subjecta verborum sine subjectis scriptis. At ‘significabile complexe’, quod Adam Wodeham et Gregorius Ariminensis retulerunt, est locutio quae verbum infinitivum comprehendit.

.....immediatum objectum actus assentiendi est objectum totale complexi necessitanti ad assensum.....Vel generaliter loquendo, ejus objectum immediatum totale est objectum totale seu significatum totale propositionis immediate sibi conformis⁵.

Adam Wodeham sumit ‘objectum immediatum totale’, quod postea Gregorius Ariminensis ponit ‘significabile complexe’⁶. Secundum Gregorium Ariminensem, ‘philosophiam practicam esse imperfecta’ est significabile complexe.

.....omne significabile complexe vel incomplexe, et hoc vere vel false, dicitur res et aliud..... [Gregor v. Rimini, Prol. qu. 1, art. 1, f. 2 v. B (Prantl, *Geschichte der Logik im Abendlande*, Bd. 4, S. 11, n. 40)]

Rursus Petrus de Aliaco putavit ‘significabile complexe’ esse alio modo quam modo Gregorii Ariminensis. Secundum igitur Petrum de Aliaco, non potest esse significabile complexe in sensu Gregorii Ariminensis.

³Porphyrius. 1887. *Isagoge et in Arist. Cat.*, Busse, Comm. in Arist. Graeca, IV-1, p. 87.

⁴Ammonius. 1887. *In Arist. Cat. Comm.*, Busse, Comm. in Arist. Graeca, IV-4, p. 24.

⁵Adam Wodeham, secundum G. Gál, ‘Adam of Wodeham’s Question on the *Complexe significabile* as the Immediate Object of Scientific Knowledge’, *Franciscan Studies*, 37(1977), pp. 66–102, textus pp. 72–102; p. 86. (Biard, *Logique et Théorie du Signe au XIVe Siècle*, p. 182, n. 1).

⁶‘complexe’ est ‘complexum’.

Nullum est est nec potest esse complexe significabile verum aut falsum, ad intellectum predictae opinionis. [Pierre d’Ailly, *Insolubilia*, sign. C III IV (Biard, *Logique et Théorie du Signe au XIVe Siècle*, p. 276, n. 1)]

Quae adhuc inventa sunt in consideratione, ea hujusmodi sunt, ut notionibus ambiguis fere subjaceant: ut vero interiora et remotiora rerum penetretur, necesse est ut notiones magis certo et munito methodo a rebus abstrahantur, atque omnino melior et certior intellectus usurpatio veniat. Deinde, ubi est complexe significabile? Si autem est in mente tantum, id non est res realiter extra animam. Rursus, quid est differentia inter opiniones Gregorii Ariminensis et Petri de Aliaco? De his quaestionibus investigandum est posthac.

Corrigendum ad ‘Sibi Scribere’(2015.3.25.)⁷: pag. 4, lin. 10, ‘fiunt’ pro ‘foiunt’.

Bibliographia

- Akai, K. (赤井清晃), 2015. ‘Commentarium Primum in ‘Sibi Scribere’’, 『比較論理学研究』, 12, 1–6.
- Ammonius. 1887. *In Arist. Cat. Comm.*, Busse, Comm. in Arist. Graeca, IV-4, Berlin.
- Aristoteles. 1949. *Aristotelis Categoriae et Liber de Interpretatione*, recognovit brevis adnotatione instruxit L. Minio-Paluello, Oxford.
- Bacon, F. 1889. *Bacon’s Novum Organum*, edited with Introduction, Notes, etc., by Thomas Fowler, 2nd ed., Oxford.
- Biard, J. 1989. *Logique et Théorie du Signe au XIVe Siècle*, Paris : Vrin.
- Boethius. 1847. *In Categorias Aristotelis Libri Quatuor*, Patrologia Latina, Vol. 64, Paris.
- Cicero, 1927. *Cicero, Tusculan Disputations*, Translated by J. E. King, London/Cambridge, Massachusetts : Heinemann/Harvard University Press.
- Grilli, A. 1962. *M. Tullii Ciceronis Hortensius*, edidit commentario instruxit Albertus Grilli, Milano: Cisalpino.
- Horatius. 1947. *Q. Horatius Flaccus Opera Omnia*, edidit Bernhard Wyss, Frauenfeldae: Huber.
- Lucretius. 1900(1988). *Lucreti De Rerum Natura*, recognovit brevis adnotatione critica instruxit C. Bailey, Oxford.
- Porphyrius. 1887. *Isagoge et in Arist. Cat.*, Busse, Comm. in Arist. Graeca, IV-1, Berlin.
- Prantl, C. 1885–1870. *Geschichte der Logik im Abendlande*, 4 Bde, Leipzig: Hirzel.
- Spinoza, 2011. *Baruch Spinoza, Tutte le Opere*, Testi originali a fronte, A cura di Andrea Sangiacomo, Milano: Bompiani.
- Vico, G. 1709. *De nostri temporis studiorum ratione*, Napoli.

(AKAI, Kiyooki, Universitas Hiroshimaensis [Philosophia])

⁷K. Akai, (赤井清晃), 2015. ‘Commentarium Primum in ‘Sibi Scribere’’, 『比較論理学研究』, 12, 1–6.

Commentarium Secundum in ‘Sibi Scribere’

Kiioakius AKAI

Philosophantibus instrumenta mentis videntur esse disciplinae logicae et linguae Latinae Graecaeque, quibus insigniter carent magistri indulgentia corrupti ethicorum in sellis philosophiae. Non multum apud nos auctoritas eorum, qui foris studuerunt sine eruditione linguae Latinae Graecaeque, valet.

Alicujus egestas, aut scientiae linguae Latinae Graecaeque, aut artis disserendi seu logicae, coercet objectum studiorum in ea quorum aliquis peritus est, intuens objectum ejus omne esse, quod videtur esse incommodum maximum ex imbecillitate naturae nostrae.

Ad investigandum quid significant hae expressiones: ‘philosophia practica, id est, realiter, ethica, imperfecta’, et ‘Aliqui professor philosophiae educationis fecit perperam abbreviationem’, speculandum est quid, vel res aliquas vel status aliquos, hae expressiones totales significant, si ‘significant complexe’ intueri potest.